

Kar se Kanala tiče, tu je le ena cesta. Ljudstvo samo je za svoje občinske poti že mnogo storilo, potrebe so večje nego more ljudstvo samo storiti. Posebno na je neobhodno potrebna cesta ob laski me

(Da, da, te ceste je treba!) V tem oziru se je že nekaj trkalo in nekaj tudi storilo (Nili polovica!), kar je pa prav malo za naše potrebe. Že l. 1891. sem govoril v drž. zboru o tej cesti. Pravi sem tovarišem in vladi, da laške občine tikoma naše meje imajo prav lepe ceste, na tej strani smo pa povsem zapušteni (Res je, popolnoma zapušteni!) Ako bo prihi komisija iz Gorice ali iz Kormina v naše tamošnje kraje, mora prestopiti laško mejo in od tam potem na Kanalsko! Nazaj se mora vrniti po isti poti, ako se boče peljati. Taki odnosi niso dobri. Ljudstvo to vidi in reče: Ako italijanska vlada skrbi takó za ceste do avstrijske meje, zakaj bi naša tega ne storila? (Klici: Amen! Smeh.) Občine same so že veliko trivale, da bi prišle v nekoliko bolj človeško iz okolice do dežela; ali prav zato imajo nekako pravico zahtevati, da jim pomagata dežela in država.

Kar se tiče ceste do Vrhovlja, prošnje niso brez uspeha; gijavarstvo in namestništvo so jih priporočile in izročile dež. odboru, kjer se zdaj nabirajo. Občine naj nikar ne mirujejo, ker to cesto morajo dobiti. (Kdor trka, dobi!)

Kanalskemu okraju bo v veliko korist tudi cesta na levem bregu Soče do Sv. Lucije. Cestni odbor kanalski se je krepko lotil tega dela. Prav lep in trden most že stoji. Priporočam, naj se vse, kar se dela, dobro naredi, ker dobro delo je ceno dele, a narobe ceno delo je slabo. Povč par zgledov, kakó se je hotelo pri gradbi cest Meduli, a končno je bilo že veliko več stroškov, ker je bilo treba popravljati ali zopet delati.

Nekaj mislil je in se boje, da bi utegnili dobiti preveč cest. (Klici: Cest ni nikdar preveč!) Jaz pravim tudi takó: čim v je cest, toliko bolj je za prebivalstvo. Vasi ob cestah si bodo lažje pomagale, vozniš je pa toliko več, kolikor več je cest, ker se promet poveča. Kake zrupe se torej s tem ni nikomur bati. Ako se kje zgubi kaj malega na eni strani, se pridobi na drugi.

Vrhu tega moram še omeniti, da cesta od Kanala do Avče do Sv. Lucije je po deželni postavi uvrščena medskladovne ali okrajne ceste. Zategadelj ta cesta prej ali slej bo morala biti dogovorjena. Da bi pa prizadeti okraji preveč ne trpeli, podali so štirje cestni odbori prošnjo do vlade, da bi ona izposlovala državno podporo, kajti kolikor dá vlada, to bo prihranjeno okrajem.)

Vlada taki podpori ni nenaklonjena in upati je, da dovoli primerne svote, ki olajšajo našim okrajem in deželi itak dosti težko butaro, katero morajo nositi vsled vedno rastočih cestnih potreb.

Poleg cest potrebujemo pa tudi železnice. Na to pripoveduje zgodovino raznih načrtov po Soški dolini. Predelata železnica je prišla tudi že trikrat v državni zbor, a je končno propadla. Imela je mnogo nasprotnikov, a celo v deželi; tudi Tržačani so ji bili nasprotni. Ti ljudje imajo vse drugačne sanje in ne marajo za zvezde z ostrejem naše države. (Takó je res je!) — Predelata železnica sicer še dandanes ni zgrnila s površja, vendar nima več toliko upanja. Na površje je pa stopila druga progá, ki ima veliko več nade, da se bo v kratkem gradila. To je črta od Gorice po Soški dolini do Sv. Lucije, od tam do Podbrda skozi hrib na Gorenjsko v Javornik, od tam pa skozi Stol v Bistrico, od kjer bi imela enako daleč v Beljak ali v Celovc. Vlada je prepričana, da mora morje po krajši poti zvezati s severjem; a zdi se, da v ta namen si je izbrala to črto. — To spoznamo lahko po tem, da prav zdaj meri to progó 11 inženirjev, ki izdelujejo prav podrobne načrte, da ne na površju, kakor je navada pri pričetnih načrtih. Ena železnica bo, naj bo že čez Predel ali Podbrdo, obe pa pojdeto po Soški dolini in torej tudi mimo Kanala. (Bog daj! To prosimo!)

Na to pripoveduje, kaj sta poslanca v tej zadevi storila na Dunaju. Omenja znano resolucijo, katero je govornik stavil v drž. zboru in ki je bila sprejeta; ošek jo je izročil Slovencev Kušarju v poročilo. — Poslanca sta doslej v tem oziru storila, kar je bilo v njih moči, bodisi v zbornici, v odsekih ali pri ministerstvih in upanje je, da se nekaj stori za nas. Ali nobeno drevo ne pade na prvi mah, treba je še drugega, tretjega in še marsikateraga, da pade. Enako bova delala midva. (Viharna ovacija obema drž. poslancema.)

Ko se zbirajo kmečki možje v družbe, govore pogosto in radi o prevelikih bremenih in davkih, ki se jim nalagajo. Tudi jaz spregovorim nekoliko o tem predmetu. Seveda nihče ne more pričakovati od naju, da bi midva davke nižala. (To ni mogoče!) Pa tudi to ni lahko mogoče, da bi se davki splošno znižali, ker država ima vedno več stroškov. Na to govori o davkih, oziroma cestnih in šolskih dokladih. Za te vam ne bodi žal, ker ta davek je najbolje naložen za naš telesni in duševni blagor. Zlasti pa šolske doklade nas ne smejo vznemirjati, saj ta denar porabimo sami za se, za svoje otroke, za neobhodno potrebno izobraževanje ljudstva, brez katerega bi bilo zlasti v prihodnjih časih težko izhajati. Malokateri davek pride nam samim v korist v toliki meri, kakor šolski davek.

To je sicer vse resnično, ali vendar so neke meje tudi za taka davčna bremena. Da nas ta prehudotlačijo, je kriv prevelik hišni in zemljiški davek.

* Dostavek uredništva. — Iz teh besed g. poslanca je vsakomur jasno, za kaj da gre, namreč državno podporo neki cesti, ki se bo morala zgraditi, ker je vsled deželne postave sprejeta medskladovna. Ako pa država kaj dá, bodo cestne doklade za to cesto toliko manjše. — To pojasnilo naj dobro premislijo zlasti tiste občine, ki so poslale protest proti prošnji cestnih odborov; ako država nič ne dá, bodo občine toliko več plačevale. To bo zasluga tistih, ki se mešajo v marsikaj, česar ne razumejo, a delajo povsem na svojo roko, ne da bi tem poprašali za svet take možje, ki bi gotovo znali dobro svetovati. — Iz tega je dalje tudi razvidno, kakó nesmiselno je pisaril neki dopisnik z „Bovskega“ (2) v zvezi s „Prim. Listom“. Tam pravi: „Pa poleg te žalosti, da ne dobijo železnice, nameravajo napraviti še drugo s tem, da so sklenili cestni odbori naprositi ministerstvo, da zgradi novo državno cesto po levem bregu Soče.“ To nam kaže, kakó neprimisljeno pisarijo nekateri ljudje, samó da pikajo in dražijo na levo in desno. — Isti dopis je namreč poln prikritih strupov „na katoliški podlagi“. Z njim se bavi tudi eden naših dopisnikov v današnji „Soči“.

Da bi našim davkoplačevalcem olajšali to breme (za šole), smo podali v deželnem zboru poseben načrt zakona, ki pa ni še prodir.

Na to govori o bolniških stroških, ki tarejo naše občine. Fojasni sedanjí zakon in napake, ki izvirajo iz tega. Govori o tem, kaj so razni poslanci, med temi isti dr. A. G., storili za zboljšanje domovnega zakona a doslej brez uspeha. — Olajšalo občinam so pa okrajne bolniške blaginje in društva proti neizgodam.

Ni torej pričakovati splošnega znižanja davkov, ali razdeliti se dajo ti bolj pravično, da bo kmečki stan potem manj plačeval. Tu pri nas so splošne in opravilne pritožbe, da zemljiški davek je prevelik. L. 1895. bo revizija, ki ima namen, da se zemljiški davek pravično razdeli. Na Kranjskem n. pr. je ta davek mnogo nižji. Ko bo ta revizija, treba se bo oglašati in paziti na to, kakó se bo vršila, kajti: Vigilantibus jura, bdeantibus pravica.

Boljšje nam daj davčna reforma prejšnje vlade. Govori o tem vladnem načrtu in ga opisuje na vse strani, da so mogli dobiti tudi najpreprostejši volilci jasno pojem o njem. Dandanes je veliko ljudi, ki nimajo ne hiš, ne zemljišč, ne plačujejo torej takega davka, vendar imajo prav veliko dohodkov, od katerih plačujejo le malo ali nič davka. (Zidje, židje, židje!) Država mora te prijeti, kar je prejšnji finančni minister tudi nameraval s svojo davčno reformo. (Da, da, židje treba prijeti, židje, židje!) Vlada, ki ima na razpolago vse mogoče vire in pripomočke, je našla, da bi taka reforma dala državi nekoliko milijonov vsako leto. — Na to razlaga, kakó bi se ta večji dohodek po isti reformi razdelil za znižanje hišnega, zemljiškega in obrtnega davka. To je pač pošten načrt in zato upajmo, da tudi zmagá. Veliki kapitalisti (židje! židje!) se mu sicer upirajo, ali nadejamo se, da pravica vendarle zmaga in da se takó davek pravično razdeli. (Živio!)

Kakor sva oba poslanca složno postopala v vseh gospodarskih uprašanjih v korist svojih volilcev, takó sva tudi vzajemno delovala v duševnem oziru in v dosegu narodne enakopravnosti v šolah in uradih. (Živio!) — Na to opisuje znani boj naših poslancev za ljudske in srednje šole. (Klici: Čas bi bil, da bi jih dobili!)

Preide k uradovanju pri politiki in sodni upravi. Merodajni krogi ugovarjajo, češ, da preveč zahtevamo, ker po našem bi vsak uradnik moral znati 4 jezike. (Klici: Ni res! — Za „eksekucijo“ je zadosti po slovensko!) Z dvema jezikoma lahko izhaja vsak uradnik. (Klici: Da, da, še z enim samim izhajajo pa z laškim!) Ko sem se pritoževal v takih razmerah pri politiki upravi, odgovoril je minister, da nimam naraščaja, nima dosti slov. uradnikov, zato jemlje tuje, navadno Tirolce. Prazen izgovor! Ako vlada hoče resno misliti na boljše razmere, mora uradnike vzgojevati, sposobne mladeniče iskati, podpirati jih pri študijah in pozneje, ko vstopijo v službo, ne jih prezirati, ne zatirati, ne preskakovati, ko bi bili povišanja vredni in potrebni, marveč nepristransko z njimi ravnati. (Takó je, takó. Vladi so le groje in baroni pri sreči! Drugi klic dostavi: „in pa židje!“)

Pri glavarstvu v Tolmini in Sežani uradujejo večinoma slovenski, v Gorici pa smo na slabšem. Nekateri uradniki znajo malo ali nič. Zato se dogaja, da celo te okrožnice, katere litografujejo, pošiljajo županom v nemškem jeziku. (Klici: Ne furlajom!) Povč slučaj, da lani je bila nemška celó važna okrožnica v zadevi prvotnih porotnih imenikov. Še le društvo „Sloga“ je naše župane pončilo, kar je glavarstvo opustilo in prezirilo. — Pravijo tudi, da marsikje tajniki in župani sami raje dopisujejo nemški. Mogoče, da je bilo takó višjim krogom sporočeno, ali upraš se, če je tudi resnično. Ako so pa kje taki, naj se oglašé, da ne bodo še drugi trpeli radi njih. (Viharni klici: Mi nočemo, nočemo, nočemo! Mi hočemo slovensko, vse slovensko!)

Preide k sodni upravi. Najem, da v tem okraju je zdaj mnogo boljše. (Klici: Živio g. sodnik Rutar!)

Na to govori o naših porotnih sodiščih. Razloži važnost porot, kakó se v tem pogledu godi nam Slovencev, v čem smo pri tem sami krivi in koliko krivde je drugod. Razloži način, kakó se sestavljajo prvotni in letni imeniki in kakó naj se volilec sami pri tem obnašajo. Konečno povč, kaj so poslanci doslej že storili za zboljšanje takih odnosajev.

Takó sva se torej prizadevala po svojih skromnih močeh za gnetno in dušno blagostanje svojih volilcev. Takó bova delovala tudi zanaprej in zahtevala ono, kar je naše, kar nam tiče po božjih in ustavnih zakonih. „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!“, pravi pregovor. Ubogajmo ga. Ljudstvo samo ne sme pričakovati vsega le od vlade, le od svojih zastopnikov, ampak pri vsaki priliki mora tudi samo stopati na noge in zahtevati svoje pravice, kar je ob enem dokaz, da ljudstvo je s svojimi poslanci enih mislij. — Zlasti kar se tiče narodne enakopravnosti je veliko zavisno od nas samih. Zahtevajmo povsod, da se slovenski z nami uraduje. Skrbimo za naraščaj, da ta pride v razne službe. Dubovščina je vedno bila velika zaščiteljica slovenske narodnosti. Zakaj? Zato, ker je prišla iz naroda, da je poznala reve in težave svojega naroda. Enako je potrebno pri vseh drugih uradih, da bodo tam sedeli možje, ki bi imeli tudi srce za oni narod, med katerim služijo. „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!“ Ne mislim posamičnike, marveč na cele okraje, cele dežele, ves narod — z združenimi močmi dosežemo vse!

Ali kar se nas tiče, mi smo že združeni. ni nas treba še le združevati. (Takó je, res je, živio!) Med nami je več vezij, ki nas družijo. Prva vez je sv. vera; drugi nas en krst, nad seboj imamo enega škofa, enega papeža, vsi gojmo le ena čustva do sv. cerkve, v tem ni razlike med nami. (Viharni, dolgotrajajoči živio-klici, ploskanje.)

Druga vez je naš mili slovenski jezik, naše šege, naše navade; s to se družijo ljubezen do svoje domaćije, kjer smo se rodili; do celokupne domovine, koderkoli so razlega sladki nam jezik slovenski. (Živio in slava-klici!) Dokler nas veže ta vez, kakó

more kdo govoriti o ločitvi!! (Viharno pritrjevanje.)

Tretja vez je misel avstrijska. Mi smo bili od nekdaj zvesti svojemu cesarju in Avstriji. Mi hočemo, da naša mogočna Avstrija ostane krepka na znotraj in na zunaj, zato pa želimo in zahtevamo, da jo vodijo take vlade, ki mir naredé med vsemi narodi, kajti brez miru in zadovoljnosti v državi ni mogoče pričakovati prave edinstvi, ki zapeljiva državi pravo moč in veljavo.

To so vezi, ki družijo nas Slovence v tej deželi v krepko bojno četo, ki se bojeje po starem slovenskem programu: za vero, dom in carja.

Vse polti držé v Rim, pravi se navadno. In takó bi morale tudi sploš na Slovinskem vse polti voditi k skupnemu in složenemu delovanju med Slovenci v obse in potem tudi med Slovenci in brati Hrvati, ki smo si med Slovani najbližji po daljavi in jeziku. Vsi smo eno, saj se niti ne opazi, kje konča Slovencev in kje začne Hrvat in narobe. (Takó je! Živio!)

Tak je program vaših dveh državnih poslancev. (Pravi je, tako naprej!) Za ta program sva delala in volilci so namu podpirali. Takó bova delala tudi zanaprej, a vi gospodje volilci, podpirajte namu, da bi bilo naše delo uspešno. Le takó bo tudi za nas veljalo načelo: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!“

Zastava naša je čista, to smo že dobili, to hočemo čisto in neomadeževano zapustiti tudi svojim naslednikom. (Viharno odobrevanje in pritrjevanje.)

Na uprašanje g. dr. Gregorčiča, ako želi kdo govoriti bodisi o poslančevem potočilu ali o kakih potrebah in željah okraja, oglaš se prvi:

g. Ant. Kržišnik iz Kanala, ki govori približno takó-le: Prebregarodna g. drž. poslanca! Reklí ste, da naj bi vas volilec tudi zanaprej krepko podpirali. Mislim, da tolnačim čustva vseh volilcev kanalskega okraja, ako zagotovim g. poslance naše popolne podpore tudi zanaprej. (Takó je! Golova!) Kar se pa tiče želj in potreb našega okraja, hočem jaz nekaj opomniti.

Na to govori o raznoterih neizgodah, ki so doletale Kanalsko dolino v zadnjih letih. Posebno sviloreja, ki je tedaj tu cvetela, je uničena in mi smo v gnetnem oziru skoro zgubljeni. (Klici: Zidje vse snujajo!) Edina žila za promet je soska cesta. Veliko se je že storilo za njo, ali le še mnogo prenaša. — Govori o razpih klanéh pri Kanalu, pri Ročinju, o nevarnem mestu pri Rodžu in t.d.

Posebno je Kanalcem pri srcu cesta od Kanala skozi Avče do sv. Lucije, ki ne bo le kanalskemu okraju v korist, marveč prav veliko tudi celi Soški dolini in cerkljanskemu okraju. Ta cesta je skladovna in hoče ali nočeš, narediti se bo morala. Za to bo pa potreba mnogo denarja.

Tu se je primeril čuden slučaj. Štirje cestni odbori so prosili za državno podporo tej cesti, da bi olajšali breme domačim davkoplačevalcem. Ali kaj se zgodi? Nekateri občine so poslale protest proti tej prošnji cestnih odborov. Ne vem, ali je temu bila uzrok nevednost ali kaj hujšega.

Govori dalje o potrebi ceste do Leppe in Grgarja. Najslabše je v hriški dolini ob laški meji. (Takó je!) Nasi ljudje, ako hoče iti po kapi cesti iz kraja v kraj ob hriji, morajo prestopiti laško mejo; včasih pa ne morejo niti kmah nazaj, ker morajo počakati zaradi mitnice. (Klici: Potem jini se financarji vzamejo! Živahen smeh.)

Govori dalje tudi o drugih cestnih zvezah iz Ročinja na Steudje-Kambreško in do Sv. Lucije.

Konečno poprašá pojasnila, kakó se je to zgodilo, da je bil most v Plavcih kar čez noč sprejet med skladovne, ko o tem ni bilo nič znano cestnemu odboru in ni nihče za to prosil.

Konečno pozove volilec, da zakličejo g. poslancem trikratni „živio!“ — To se tudi zgodi.

Na to dobi besedo kanalski nadučitelj in posestnik

g. Mih. Zega, ki je govoril prav obsirno o gospodarskih razmerah na Kanalskem. Gosp. Zega pripoveduje prav zanimivo, govori prav lahko, in vidi se mu, da ima jezik v popolni oblasti. Njegovo pripovedovanje so g. poslanci prav pazljivo poslušali, pa tudi volilci, ki so pogosto prav živahno pritrjevali.

Ker je ta govor obsiren, objavimo ga prihodnjé v večjem obsegu nego nam je to danes mogoče. — Konec njegovega govora sta bile dve prošnji do g. poslancev:

1. naj bi deželni zbor sklenil zakon, kakoršen je par let na Kranjskem v veljavi, da na 100 krav pride en plemenski bik;

2. naj bi g. poslanci na merodajnih mestih toplo priporočili novo „Sadjarsko in vinarsko društvo“, ki se snuje v Kanalu.

Oglaš se dalje podžupan in e. kr. postar g. Andr. Drašček, ki govori o prometnih potrebah kanalskega okraja. Kanalski potrebujejo železnice po Soški dolini, pa naj bi šla ta že čez Predel ali Bohinj.

Hišni davek na deželi je slabše razdejen nego po mestih. Po mestih plačujejo le od takih hiš in stanovanj, v katerih ljudje stanujejo, a na deželi je treba plačevati, če tudi so hiše prazne. Prosi poslance delovati na to, da bi se ta davek bolj pravično razdelil.

Dalje govori o nesrečni domovni pravici, ki ugroža občinam velike preglavice in prosi pomoči.

Oglaš se dalje g. J. Kržišnik iz Gorenje vasi, pripoveduje o dokladah, katere plačuje njih občina za razne ceste v okraju,

a za Gorenjo vas se ne stori nič. Imamo grozne klanee, pa nihče se ne zmeni za nje. Delali smo prošnje na cestni odbor, a še odgovora nam ne dajo. Konečno prosí, naj bi poslanci delovali na to, da bi se cesta od Gorenje vasi do laške meje sprejela med skladovne.

Ker se nihče drugi ne oglaší, poprime za besedo poslanec dr. A. Gregorčič, ki polhvali predgovornike, da takó temeljito poznajo potrebe svojega kraja, katere znajo tudi zgovorno opisati.

(Njegov odgovor moramo skoro opustiti: ako začnemo zopet beležiti vse glavne misli, naraste poročilo takó, da bi nam tudi danes bila potrebna priloga.)

Odgovarja vsem govornikom podrobno na vse izražene želje, pojasni, kolikor je bilo to potrebno, in končno zagotovi volilec, da poslanci si dobro zapomnijo vse, kar so tu slišali, da bodo znali ob svojem času in na primeren mestu zagovarjati želje in potrebe kanalskega okraja.

Ko konča, oglaš se meznar g. Val. Kofol, ki pravi, da je čital v nekem časopisu (v „Slovencu“), naj bi se tudi pri drugih shodih naglašala potreba sloge in sprave na katoliški podlagi. To hočem sprožiti tudi jaz in priporočiti g. poslancu dr. Gregorčiču spravo (klici: s kom?) in slogo.

(Med tem govorom je nastal med poslušalci velik nemir in oglašali so se raznoteri klici nezadovoljnosti.)

Gosp. Janez Medvedšek iz Anšovca izroči poslancem pisanje, v katerem starašine anšovske občine prosijo, da bi se zgradila skladovna cesta od playskega mosta skozi Gorenje polje do državne ceste.

Na to ustane zopet poslanec dr. A. Gregorčič, odgovori na kratko na anšovsko željo, potem pa prične odgovarjati meznarju g. Val. Kofolu.

Gospod poslanec je bil vidno razvnet, kajti iz slušaja v Biljah in zdaj v Kanalu (in kar se je med tem dozvedelo po drugih viinah), je bilo očuto, da pozivi za spravo in sklicavanje na „katoliška načela“ niso brez osi. Pozivljati doktorja sv. pisma, profesorja dogmatike itd. — naj se spravi s „katoliško stranko“, naj prizna „katoliška načela“, je nekaj nenavadnega, neki bi do skrajnosti prediznegá, zlasti če poslušamo vse okoliščine.

Ko je dr. Gregorčič začel odgovarjati na take pozive, bila je že skoro tema, da naš poročevalec ni mogel več beležiti. Zato opiše ta silni viharni prizor na kratko, kakor mu je ostal po starih dneh v spominu.

Dr. Gregorčič najprej ob kratkem govori, kar je že prej povedal o programu vsenu našemu javnemu delovanju, o trdnih vezeh, ki nas pri tem družijo. — In ta program, pravi, je gotovo dober program (je, je!), je čisti program, za katerega smo delali, delamo in bomo delali do zadnjega diha. Ta program obsega edino pravo, edino veljavna načela za vsakega Slovenca! Kdorkoli je tedaj pravi katolik, pravi Slovenec, dober Avstrijan, in hoče složno delovati, ta naj se namu pridruži, pa bo popolna sloga, uzajenost in sprava. (Tu je sledilo nenavadno viharno pritrjevanje, odobrevanje in ploskanje. Kdor se pa nam ne mara pridružiti, dokazuje s tem, da mu ni za spravo, ni za slogo niti za uzajenost delovanja, marveč za vse kaj drugega. Taki ljudje pa naj se ne postavljajo namu za sodnika, ker v to niso poklicani; nimajo nikake pravice, da bi se mogli in smeli postavljati nad druge, zlasti nad svoje sobratre. Zato je pa več kot čudno meko ločevanje v pravoverne in namu verne kristjane med nami, ki imamo en krst, eno vero, istega škofa in istega papeža. Kakó pridejo do takega razločevanja? Ako si ti, ki takó govoriš, lajlik, sem jaz v verskih rečeh tudi od tebe; ako si posvečen, sem jaz tudi si duhovnik — jaz tudi; si doktor — jaz tudi (Viharno, več tasi trajajoči pritrjevanje in živio-klici: ako si profesor, sem jaz tudi! (Živio! Takó je!) Od kod torej taka oblast, od kod ta predznost, da se kdo postavlja za sodnika in razsojevalca o tem, kdo je pravi katolikan in kdo ni? V tem imamo le enega sodnika, svojega škofa in papeža. Tema smo pokorni, njiu sodbi se klanjamo! — Nasá zastava je neomadeževana in čista, in kdor je postenjak in hoče delovati v splošno korist, naj se je oklene, naj se pridruži nam in potem ne bo treba govoriti o kaki spravi z nikomur. (Takó je!) Mi tukaj zbrani smo gotovo že združeni (Klici: Da, smo, smo!), mi smo složni in edini v hribi za vero, dom, cesarja, zato nam ni potreben poziv, da naj se spravimo. K nam naj pride vsak, ki dobro misli, prišeže naj na to zastavo, na katero prisegamo mi, de-luje naj za program, za kateri delamo mi, pa bo vladala v deželi lepa in idejalna sloga, katero blagoslovi Bog in katero bo hvalil hvaležni narod. — Če pa nastanejo navskrži-nosti v malenkostih, jih bomo znali poravnati.

Poslušalci so vsak hip pritrjevali govornika s takó oduševljenimi klici pritrjevanja, kakoršnih doslej ni bilo še pri nobenem dose-danjih shodov. Videlo se je, kakó iz srečja poslanec govoril vsem volilem. Ko je končal, hiteli so mu rodoljubi čistilat od vseh strani. — Škoda, da nismo mogli beležiti njegove krasnega govora, kateri je govoril s tresočim, kipečim glasom, kakor mož, ki govori iz dna svoje duše. — Ovacija na koncu

govora bodi mu zadoščenje za vse razne
pušice, katere jez z onim govorom zavrnili tja,
od koder so prišle. Njegov program, stari
slovenski program, je vendar tak, da se mu
lahko pridruži vsak Slovenec, ki posteno mi-
slil in čuti za časno in večno srečo svojega
naroda.

Konečno se oglasi č. g. Frane Kofol,
vikarij v Kalu, ki pravi, da gospodje poslanci
so počastili volilce kanalskega okraja in po-
ročali jim o svojem res uzmernem delovanju v
drž. in dež. zboru. Kedarkoli je bilo treba
zagovarjati naše koristi, so vselej izvršili to
nalogo tako, da jim moramo biti od sreč
hvaležni. To hvaležnost, udanost in zaupanje
naj slavni šod dokaže s tem, da soglasno
sprejme sledečo resolucijo:

**Volilci, zbrani pri volilnem shodu v
Kanal 8. jul. 1894, zahvaljujejo svoj
državni poslanca veleč. g. dr. Ant. Gregorčiča
in visokor. g. grofa Alfreda Coroninija,
da sta prišla poročat o svojem
delovanju, katero na vsaj črti odobrujemo
in smo jim za njihovo vestransko skrb v
dušni in gnutni blagor slovenskega naroda
od srca hvaležni. Prosimo ju, naj bi vstra-
ljaše v dosedanj pravični borbi, zagovar-
jaše ju, da se smeta do zadnjega diha za-
niti na našo vestransko podporo in po-
polno zaupanje.**

Ta resolucija je bila sprejeta z eno-
glasnimi žvižgliki.

Dr. A. Gregorčič zahvali šod na
izkazanem zaupanju in prosi podpore tudi
zanaprej. Poslanci ne delajo za se, marveč
za narod (Zvijdi). Dokler imajo poslanci za-
upanje svojih volilcev, delajo radi, ako pa
zgube to zaupanje (klici: Nikdar, nikdar!),
tedaj naj si izbere drugo mesto, kajti poslanci
morajo imeti popolno zaupanje med narodom.
— Zaključni šod s tridesetimi žvižgliki
na presv. cerkvi.

Bila je že 8. ura, ko je šod končal.
Trpel je skoro tri ure.

Ker je dež onemogočil domajo zahtev
in gledalški predstavi na vrtu Segalove go-
stilne, našli so odličnejši gostje prostor v dvor-
nani iste gostilne. Tu se je razvilo prav za-
valno življenje. Pervi pod vodstvom našo-
odbojke Z. Zega so prvi več zborovali, ki so
močno uzgajali. Vrsto napetost je začel
podžupan g. A. Džurček, ki je napel pos-
tupen v imenu občine. Zahvali se dr. Gregor-
čiču in naprej Kanalcem. Z drugo napetostjo
naprej navzročil č. duhovnik, ki se je v tako
obtem stavljal udeležiti shoda, kar je v lasti
njemu (dr. G.) v posebno tolažilo. Naglasna
slovnost duhovskega in posrednega razumi-
ništva. (klici: Bomo!) Gosp. Ferl, Pe-
rozzi iz Dornberga naprej Kanalcem, ki so
tako odlično sprejeli poslanca. — Č. g. Karol
Kumar iz Ave naprej v hudozvojni napetosti
grofa Alfreda Coroninija. Semparski žup-
nik preč. g. Greda naprej narodnemu žens-
stvu. Mi se ogrevamo in delamo za blago-
bit ali to ne zmagajo na tleh, marveč veliko
njih dobi pravo ceno se le v prihodnosti.
Za nje se bodo morali boriti tudi nasledniki.
Ako so pa matere narodne, bodo gotovo
znale cepiti ljubezen do domovine tudi svojemu
otrokem, zato: živijo narodno žensstvo! — Č.
g. vikarij Kumar naprej se poslobo deklam-
tom. — Gosp. A. Križnič naglasno, da ta
večer je v Kanalu zbrana res odlična družba
slovenskega razumnosti; a za to se imamo
zahvaliti našim gg. poslancom, katerim se en-
krat naprej. — Poslanec dr. A. Gregorčič
pa končno (bila je ura 11. ura) zahvali
vse Kanalcem, vse prireditelje današnjega le-
pega dneva, pevski zbor in nadobojke g.
Zega in vse navzoče za prijazno in zabavno
družbo.

Vse napetosti so bile navdušeno spre-
jete in na obrazih vseh udeležencev se je
bralo ves večer odkritosrčno veselje. — Ko
so poslanci in drugi goriški gostje odšli, peči
so peči „U boj!“ — občinstvo pa se je
poslovilo z urnebesnimi: živje!

Goriški gostje so neshoj lepe spo-
mine na prijazen slovenski Kanal, kateri so
požretni tuji pred leti steli že med svoje
trge. Ali tudi Kanal sam je pokazal, da ima
svojo važno nalogo kot središče celotnega okraja
in da hoče biti in ostati zaveden in probujen
narodni trg ob zeleni „bistri hčerki planin“.

Dopisi

**S Krasa, 8. julija. (Pizite na šolsko
mladino!)** — Po raznih odkolkih in slednjic
po ukazu č. kr. ministerstva za uk in bogo-
čestje od dne 20. julija 1887. je šolski mla-
dinu strogo prepovedano:

1. navzočim biti pri plesu;
2. zahajati v krčme;
3. udeležiti se iger in gled. predstav;
4. keglje postavljati;
5. „hazvirati“ ali drobnino prodajati.

Šolskim vodstvom in sploh gg. učiteljem
in č. duhovščini je natančno na to paziti.
Otroci, ki k plesu zahajajo ali kaj drugega
omenjenega počenjujejo, zapadejo kazni, koja
doleti pa tudi nemarne starše v globi.

Pazimo na šolsko mladino! Čegar je
mladina, tega je prihodnost! Nemoralni in
vsestransko pohujšljivi današnji javni plesi
nepopisno kvarijo in pačijo mlado srce. Otrok,
poln lepega in blagega poduka iz šole, navzame
in napolni se popolnoma nasprotnega Juha.

Pri plesu vidi in sliši, kar bi ne smel ne
slišati ne videti! Le par javnih plesov in otrok
je pokvarjen. Od tod izhaja čedalje večja
spridenost, razuzdanost in nepokorščina otrok.
Spridenost in razuzdanost, ki strahom na-
polnjuje vsakega resno mislečega moža. Kaj
bo iz take mladosti? Kam pridemo? Kdo bo
učil? Kdo se kaj ukavaval? — Nesrečni Santo,
ki je umoril Carnaja, je bil dober fantič,
krotek kot jagnje, in se kot pevkovski po-
močnik hvaljen od svojega gospodarja. Kaj
ga je pokvarilo? Peklenska družina. Preveč
je slišal in preveč je videl! Varujmo
mladino! Ali bi ne bilo prav, da bi pri vsakem
plesu na vohu stala dva moža ter branila
vhod šolski mladini pod 16. letom?!

Na starše ni se dosti zanašati, ali pa
nič; dandanes ni več nikakega strahu od
strani staršev. Od šole pričakuje in zahteva
se pa veliko in se preveč. Učitelj in duhovnik
bi pa lahko z mirno vestjo rekla:

**„Dajte nam dobre starše, in mi vam
damo dobre otroke!“**

Spodnje Kraševce.

Z Vipavskega, 9. julija * — „Polna
hulara rada počem.“ — Pod tem na-
slovom prinesel je neki zakoltni listič v Gorici,
kateri ga rodiljubi „Ne-Sloga“ imenujejo,
jako „lino“ spisani članke, ki je po vsebini
vredn urednika olikanega markiza Obizzi-ja.

„Gospod markiz! Se li se spominjate,
koliko ste v uradni istega ekspeditorja pro-
sili in beračili, predno ste od nekakega gospoda
„izobčali“ devet šestle za svoj list? * Se li
spominjate mogote tudi, da bi Vase „fehtanje“
nagibž ne ne pomagalo, ako bi Vam dotični
ekspeditor oziroma „Vaš prijatelj“, kakor ste
ga takrat imenovali, ne bil nekoliko pripo-
moget!

Proti listu, čegar urednik po takej poti
naročnike lovi, ni potreba nikakega odsveto-
vanja od strani ekspeditorja, ker dotični gg.
čitatelj so politično bolj zreli nego ekspeditor
in napibž tudi bolj kot sam urednik zakol-
nega lističa.

Se tokrat.

V neki krčmi na Vipavskem ponizal se
je neki gospod proti robalo stvarjenemu člo-
veku hvaliti se, kako se on za narod bojuje,
ter če treba zanj tudi kri prelje. — Mož
se je molostno spomnil tudi urednika „Soče“
ter se spodlikal nad njegovo tiskarno, ki ima
poleg slovenskega tudi italijanski napis „Ti-
pografia Goriziana“. * Komaj streljaj od
marnovne krčme ogleda si pa lahko vsakdo
zrednjenjski pečat tega za narod se buričega
gospoda, ki se glasi: Ant. M. Obizzi
Gorizia. * in to na slovenskih spisih.

Brez komentara.

Z dežele, 17. julija. — Znani dopisnik
„Z Ravkega“ (tudi „s Kobaridskega“) Ured.
je zapisal v zadnji številki „Pr. Lista“ sle-
deče: „Radi bi slišali kaj iz naših državnih
poslancev, kakó so delali v državnem
zboru za blaginjo našega ljudstva. Povsod
preravajo ljudske shode, na Kranjskem n. pr.
se vnamajo po kat. shodu povsod za geslo:
„Vse za vero, dom, cesarja“. Pri nas pa je
vse takako zmedeno. Kako dolgo bo še tako“.

Gospod dopisnik „Pr. L.“ bode imel v
kratkem priložnost, slišati iz naših državnih
poslancev, samo naj pazi, da pri dotičnem
shodu ne vstrelji zopet kakakega kozla, da se
mu ne bo ves svet smejal, kakor se je to
godilo že večkrat. Gospod dopisnik naj nam
ne omenja Kranjske zatoh shodov, kajti
Kranjci nimajo nikakega povoda, se z nami
meriti. Naši shodi so odkritosrčni, resnični,
iz srca prihajajoči, ne pa hinavski. Pri nas
velja geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“, na
Kranjskem pa velja to le tedaj,
kadar je treba udrihati doma v Ljubljani po
dr. Tavečarju in Hribarju. Na Dunaju
velja Kranjcem geslo: „Vse za Hohenzwartha,
Plenerja in Madješkega“. Kadar je gospod
Klan pil Semparskega s Plenerjem, je pozabil
na geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“.

Zato, g. dopisnik, svetujemo, da svoje
opombe pošljete „Slovenec-u“, da pridejo pred

* Na posebno prošnjo dopisnikov smo prejeli
ta dopis. U.

** Tako beračenje smo že omenjali o svojem
času. Nam so znani snajti, da jih moramo za-
močniti, sicer bi se nam ves svet smejal, da se med
nami Slovenci morejo na take načine loviti naročniki Ur.

* Ako je tako govoril, je debelo in ve-
doma lagat, zanašaje se na lažkovnost takih ljudi,
ki men se prišli namo naše tiskarne, kajti kolokoli je
šel kdaj mimo, opazil je lahko na treh straneh table,
ki niso štiri napise tako-že „Goriška tiskarna
A. Gabršček“. Na zunanji tabeli je pa še dodano v
dveh polokrogih: „Soča“, „Primorec“, „Slo-
vanska knjižnica“. Ti napisi bodoče Lahone,
pa tudi markiza Obizzija. On sam ima pomžen slo-
venski napis na zadnjem mestu. Zadnji čas si je
začel štiti naslov „Prva slovenska tiskarna“,
toda ne pri napisu, marveč le pri slovenskih tiskovih,
pri lastiku je pa „Tipografia A. M. Obizzi“. In ta
mož se tri četrt leta pismo in ustno hujša proti
naši tiskarni, ki nima le vseh napisov čisto slovenskih,
ki marveč celo na nemški in laške tiskovine postavlja
nespremenjeno svojo slovensko firmo. Tako ima n. p.
„Rinnovamento“ podpis: Tipografia „Goriška tiskarna“
A. Gabršček, Gorizia. (Besedo „Tipografia“ sprejdi je
zahtevalo državno pravdnštvo, ker bi drugače tudi le
ne bilo.) Nam sicer ni mar, kaj Obizzi oise in govori
o nas, ker naše ljudstvo se za njegovo besedo meni
manj nego za lanski steg, ker pozna njega in nas.
Vendar smo porabili to priliko, da smo povedali res-
nico tudi tistim, ki nimajo priliko, priiti v Gorico in
na svoje oči prepoznati se o tem, kaj je resnica in kaj
laž. — Uredn.

** Mi tega nismo vedeli! Zdej nam je jasno,
zakaj se je „Nesloga“ hudovala nad našim urednikom,
ko je zahteval od okrožnega sodišča slovenski uradni
pečat. Se ve, ako celo urednik slovenskega lista, ki se
toliko širokosti v boju za narod, radi lasti pečat tudi
pri slovenskih spisih, kakó naj to zahtevamo od
drugih? Uredn.

nos — Hohenwartovemu „Schlep-trägerju“.

Dostavek uredništva. — Tu ima-
mo jasen dokaz, da neke vrste ljudem ni
za drugo, nego da pikajo, dražijo, hujkajo
itd., seveda vse na „katoliški podlagi“. Samó
da se skrivajo za plašč sv. vere, pa
menijo, da jim je vse dovoljeno, vse smejo
izblebetati, kar jim slučajno pade na jezik,
da le dobro udarijo; ali je pa to resnično,
ali je pošteno, ali se zлага z nauki sv. vere,
za to se ne menijo. Nasprotno pa ne trpé
nikakega odgovora, nikake kritike, ker v svoji
napihneni domisljiji imajo sebe za najbolj
učene, najbolj verne, če ne celo za svete in
nedolakljive. Evo napuh v najlepšem cvetu!
Ako se ga zavedajo, je slabo, ako se ga pa
ne zavedajo, je še slabše!

Kakó se drzne dopisnik dregati v naše
državne poslance zastran volilnih shodov, ko
jih na vsem Slovenskem ni bilo toliko v en-
nem letu, kolikor pri nas v zadnjem mesecu?
Kar se tiče ceste na levem bregu „Soče“,
smo zavrnili tega dopisnika v opombi pod
govorom dr. Gregorčiča pri volilnem shodu
v Kanalu. — Res, nekateri dopisniki naših
„katoliških listov“ primejo v roko peró le
tedaj, kadar imajo priliko, nekoliko dražiti in
hujkati. Taki so ti apostoli miru in ljubezni!

Od levega brega Soče, 9. julija. — Od
nekakega poslance „lojalnega in postenega de-
lovanja“ najeti dopisnik Klučevega lista v
Ljubljani je med drugim zapisal v svojem
članku „Kapitulacija dr. viteza Ton-
klič-ja“, da je bil boj na Goriškem le de-
lomoma načelen.

Ne, gospod dopisnik, tudi deloma
načelen ni bil, nego povsem le oseben.
To ste slišali na svoja ušesa iz ust zelo od-
lične in pristojne osebe. To Vam potrdi
vsakdo, ki le kolikaj pozna naše razmere.
„Zaupni mož Tadej-ov“, „nekak voditelj
slov. državnih poslancev“ t. i. d. to so Vam
le pretveza, pod katero se je skrival gnjev
moza v tretjem nastopu, poslance „lojalnega
in postenega delovanja“.

Vseh skandalov, nepresta-
nega pohujšanja, vseh preprirov,
vseh preganjanj, sploh vsega zla
na Goriškem zakrivil je znani mož
„lojalnega in postenega delovanja“.
Njemu se ima dr. T. zahvaliti, da je
to, kar je; njemu se ima zahvaliti dr. Mahnič,
da „je zgubil vse zaupanje pri nekaterih do-
bromiselnih prijateljih“; njemu se ima zahva-
liti dr. P., da bogato prekurje poštene ko-
zole in zanje nespelhe.

Radi verjamemo, da dr. M. ni zahajal
k T., ali to vendar namu mora pustiti, da po
evinkih, po treh, starih osebah... je mož
„tretjega nastopja“ svoje načrte pošiljal v
pretresovanje. In ubogi dr. M., ne vedoč,
odkud vse to prihaja, je vse vzel za resnico
in pod geslom „katoliških načel“ se ni zmenil
za najboljšo prijateljske opomine.

Sicer pravijo „Slovenec-u“ dopisniki, da
jih veseli, ker je komedije *) konec. Da veseli
Vas, a to veselje imenuje Nemec „Galgens-
humor“, ali pa: Eine gute Miene zimm bösen
Spiele....

Da bi tega ne trdili, bi Vam verovali,
ker pa to trdite povsod, zato Vam ne ver-
jamemo. Pač pa radi priznamo in smo več
kakor gotovi, da se penite od jeze, ker od
1. 1889. naprej zanjete same „fjaskone“.

G. dr. T. pa svetujemo, naj se z vso
vnemo posveti svojemu poklicu ter naj se
skrbno varuje znanih oseb, ki so mu neiz-
merno škodovale. — Okolčanom svetujemo,
naj se v pravičnih zadevah poslužujejo slo-
venskih odvetnikov.

Domače in razne novice.

Preobilo gradiva se je nabralo za da-
našnjo številko. Dodati bi morali veliko pri-
logo, ako bi hoteli ustreči vsem gg. dopisni-
kom. Ker imamo itak prilog toliko, da po-
beró upravnistvu sleherni noviči, ne moremo
je dati tudi danes. Zato pride prihodnjé na
vrsto tako gradivo, ki bo še porabno. —
Tudi odgovor na zanimiv članek v „Slo-
venec-u“ o „kapitulaciji vit. Tonklič-ja“ priobči-
mo prihodnjé.

Novi poštni urad na kolodvoru ima
vse napise v treh jezikih; le napis na pe-
ronu je samó nemški. Čudno! — Urad ob-
sega 6 prostorov, ki so uprav krasno oprav-
ljeni; vse je novo, lieno, ukusno prirejeno.
— Tu je tudi brzojav in poštna hranilnica.
— Tovariši in poštni nakaznice se spreje-
majo le čez dan; pripravljena pisma pa tudi
po noči 10 minut pred odhodom ponočnih
vlakov. — Načelnik je g. Frane Furlani;
poleg njega so še: oficijal Stock, asistenta
Bisiah in Schwarz in praktikant Lussin; dve
gospici Cozzi in Scaria ste tam kot telegra-
fisti. — Ta poštni urad pomeni izdaten na-
predek v našem mestu.

Novomašniki. — V nedeljo teden 22.
t. m. bo na raznih krajih več novih maš;
nam so doslej znane naslednje: Č. g. Hen-
rik Šonc v Tomaju na Krasu, č. g. Josip
Cigoj v Črničah, č. g. Ivan Pavlin v
Vipavi, č. g. Francšek Gustin in č. g. An-
drej Šonc v Rojanu pri Trstu. — Č. g.
Bogomil Njemeč (rodom Čeh) bo imel novo
mašo 16. t. m. v Gorici.

*) Torej vse skupaj je le „komedija“? Čemu
torej toliko vrišče? Ured.

Mladim č. gg. duhovnikom, ki stopijo
zdaj v svet, voščimo v novem vzvišenem
stanu obilo sreče in božjega blagoslova.
Med narodom je izobraženemu možu široko
polje za plodonosno delovanje v dušnem, so-
cijalnem in gnutnem pogledu. Ne dvomimo,
da mladi gospodje, ki so polni najlepših ide-
jalov in nad, posveté vse svoje čile moči
vsestranski blaginji narodovi. Le to jih pro-
simo, naj nikar ne obupajo ali opesajo, ako
doživé prevaro za prevaro, ko bo najlepše
ideale podila kruta realnost, marveč zaradi
splošne blaginje naj vstrajno ostanejo pri
delu za: Boga in domovino.

Goriška gimnazija je končala učeraj
šolsko leto. — Iz poslanega letnega poročila
povzamemo za danes sledeče podatke: Vseh
uč. je bilo ob sklepu 393, a med letom jih
je izstopilo 28. Od teh jih je bilo iz Gorice
97, s Primorskega 255, iz ostalih avstr. de-
žel 37, z Ogerskega 2 in inozemca 2. — Po
narodnosti: Nemcev 56 (! — in ti so raz-
kazani vedno na prvem mestu), Ital. in Furl.
161, Slovencev in Hrvatov 170. — Po
veri: Katol. 367, protest. 7, židov 19. —
Odlitnjakov 43 (med temi 19 Slovencev),
prvi red 260, ponavljalni izpit 6, drugi red
56, tretji red 27, neizpisan 1. — Več bomo
govorili.

Naši volilni shodi niso nič kaj po-
volji nasprotnikom, domačim in tujim. Prav
strupene pušice spuščajo razni liberalni časo-
pisi na naša požrtvovalna gospoda državnih
poslancev; oni vedó, da takim načinom se
narod najbolj vzbudi, v kolikor se ni probu-
jel, a to jim nič kaj ne diha. Uprav zhotel
jih je pa govor g. Jos. Faganella v Šem-
pursu, ki je rekel, da naši poslanci naj delu-
jejo na to, da se osnuje za vse Jugoslovane
ena sama upravna skupina pod mogočnim
žezlom habsburških. — Naj se le jezó, a mi
zahtevajmo dosledno, vstrajno in odločno!

Volilni shod v Kobaridu. — V ne-
deljo ob 8 1/2. zjutraj bo majhen volilni shod
v Kobaridu na Zganovi dvorani. — Poslanec
grof Alfred Coronini in dr. A. Gregorčič
pride na predvečer v Tolmin, da
vsaj govorita z nekaterimi možmi, ker volil-
nega shoda letos tam ni bilo mogoče priro-
diti; zjutraj proti 7 1/2. dospeta v Kobarid;
tam bo dr. A. Gregorčič maval. Na-
znanjajo nam od tam, da poslanca pozdravi
starašinstvo pri vohu v trg, potem se pa
udeležijo sv. maše. — Po zajutroku v Zganovi
gostilni (g. Andr. Mašera) bo kratek volil-
ni shod, ki bo imel bolj lokalni namen in
pomen. Poslanec dr. A. G. bo poročal o ne-
katerih zadevah, ki se tičejo Kobarida in
cele okolice; prav takó bodo imeli večji pri-
loži, pouditi poslance o svojih potezih in
željah. Za večje razprave ne bo časa, ker
pred 10. uro se odpeljeta že proti Bolen. —
Na Trnovem, Srpenci in Žagi se gori gredé
ne ustavila, ali k večjemu le za hip; drugo
jutro pa se ustavila povsod in jima bo prav
ljubo, ako se volilci v katerikoli zadevi obr-
nejo do njih. Iz Bolca odideta ob 8. uri
zjutraj.

Volilni shod v Bolcu. — V nedeljo
ob 3 1/2. popoldne bo pa volilni shod v Bolcu,
v dvorani gostilne g. Aloj. Sorča („pri
post“). — Poročal bo drž. posl. dr. A. Gre-
gorčič v svojem in imenu tovarisa visokor.
g. grofa Alfreda Coroninija.

Zvečer bo v isti gostilni domača zabava,
katere se udeležé lahko tudi nevolilci. Goreli
bodo tudi bengalni in prizigali umetni ognji.
Takó nam poročajo iz Bolca. Ako bo lepo
vreme, bo ta zabava izredno živahna.

Z volilnim shodom v Bolcu poslanca
končata to vrsto svojega delovanja. Na jesen
skliceta morebiti še kak volilni shod, more-
biti kje v Brilih ali na Krasu. Vsekakor pa
bodo volilni shodi sledili, kajti dokazano je,
da to je najboljša politična šola za vsak na-
rod. Takó je drugod, takó — hočeta gg.
poslanca — bodi tudi pri nas. Slovenski
narod jima bo za to politisko šolo tu ob
skrajni slovenski meji gotovo hvaležen. Hvala
jima!

Mestni zastop goriški je soglasno
sklenil na predlog poročevalca dr. Marani-
ja, da pda na ministerstvo utok proti odloku
deželnega šolskega sveta, s katerim je bilo
naloženo mestni občini, da mora ustanoviti —
stirirazredno slovensko ljudsko šolo. — O
piskavili razlogih utoka bomo
govorili, ko bo podan. Gospodje vedó dobro,
da ne opravijo ničesa, ali zavlačevati hočejo.

Odlitnjaki (Slovenci) na gimnaziji: I.
Grandnik Alojzij, Ipavec Andrej, Pavlin Jos.,
Žerjal Ant. — II. Komar Fr., Manfreda Iv.,
Manzoni Ant., Sok Ant., Stoifa Iv., Valencić
Fr., Vodopivec Fr. — III. Ivancić Jos., Lecker
Rud., Malnič Fr., Nallačen Peter. — IV. Pod-
gornik Karol, Vales Alfonz. — V. Pirjevec Iv.
— VIII. Ličan Jos. — Drugi razred je letos
posebno bogat na odlitnjakih. Naj bi ostali
stanovitni do konca!

V Št. Ferjanu je umrl v nedeljo ta-
mošnji nadučitelj g. Janez Jug, zapustivši
udovo in več nedoraslih otrok. Bolehal je že
več let. — Rojen je bil v Solkanu 1. 1847.

Po dovršenem učiteljsku je nekaj časa
poučeval v goriški gluho-nemnici, a l. 1872.
je prišel v Št. Ferjan, kjer je bil štiri leta
pozneje stalno namešten. — Pogreb je bil
prav veličasten; prijatelji in tovariši prihiteli
so od raznih strani izkazati mu zadnjo čast.
Nagrobni govor je imel g. Andr. Širok,
učitelj v Kozani. — Naj v miru počiva!

Pevski zbor „učiteljskega društva za gorški okraj“ imel bo drugo vajo dne 19. julija t. l. v Gorici ob 9. uri popoldne v „Citalnici“.

Ker je bila udeležitev pri prvi vaji kaj pičila, pričakuje se, da se udeležijo druge vaje vsakdo, ki želi sodelovati pri „besedi“ dne 16. avgusta ob priliki šeste skupščine „Zaveze slov. uč. društev“. — Glaske se razdelijo pred vajo. Vse pesmi so za mešan zbor. Kdor se želi doma sam vezovati, naj se oglasi za glaske pri društvenem pevovodji. — Odbor.

C. k. kmetijska družba v Gorici bo imela v ponedeljek 16. t. m. ob 11. predp. izredni občni zbor. Na dnevnem redu bo predlog glavnega odbora zasiran zamere zemljiškega kosa na društveni kmetiji pri Kapucinah.

„Slovanska knjižnica“. — Jutri izide 21. snopč; v njem bo nadaljevanje krasne hrvaške povesti „Zavjet“ (Zaobljuba), katero je spisal priljubljeni romanopisec Ferdo Bečić. — To povest je izdala „Matice Hrvatska“ l. 1882.; obsega 180 strani v osmerki. Kritika je to delo jako hvalila. In res je povest tako zanimiva, da je ne odložimo iz rok, dokler je nismo prečitali. Tudi mnogi čitatelji naše „Slov. knjižnice“ so izrekli svojo zadovoljnost, da smo začeli izdajati to povest. — Obsegala bo 4 snopče, katere naročniki dobijo po pošti le za 40 kr. To je pač tako nizka cena, da tekmuje z vsemi podobnimi podjetji večjih narodov!

Hujskarje. — Dne 7. t. m. je bila oddana v Trstu dopisnica z naslovom: M. R. Signor Don Giuseppe Bottegara, Paroco Decano di Piedimonte (Istria). — In to dopisnico je pošta poslala v našo Podgora? Zakaj? Ali ne ve sl. pošta, da Piedimonte na Goriskem pl. Ali se nahaja kje v Istri, nam ni znano. Ali uprav zato, ker stoji pod imenom Piedimonte še dežela „Istria“, bi ta dopisnica ne smela priti v Podgora. — Vrh tega bi si sl. pošta morala vendar že zapomniti, da je c. k. namestništvo prepovedalo uradno rabo lahonske Piedimonte.

Zahvala. Podpisano predsedništvo zahvaljuje se najtopleje v imenu šolske mladine, ki obiskuje „Slogine“ zavode, slavni vzajemno zavarovalni banki „Slaviji“, katere upravni svet je od podpore za dobrodelne namene dovolil društvu „Sloga“ za vzdrževanje njenih učnih zavodov znesek 200 gld., katerega je izplačal generalni zastop imenovane banke v Ljubljani. V Gorici, 7. julija 1894. Za društvo „Sloga“: Dr. A. Gregorič, predsednik.

Velikodušna podpora. Upravni svet vzajemno zavarovalne banke „Slavije“, spoznajući važnost društva „Sloga“ in njenih učnih zavodov za Slovence na Goriskem, je dovolil rečenemu društvu za vzdrževanje njegovih učnih zavodov od podpore za dobrodelne namene znesek 200 gld. Javljajoč to vest, stejemo si v narodno dolžnost, da izrečemo imenovani banki v imenu gorških Slovencev najtoplejšo zahvalo na velikodušnem činu.

Društvo za podporo pobožnejših kaznjencev po dostani kazni. — V predzadnji številki smo prebrali vabilo, s katerim je g. državni pravdnik Canevari vabil k preliminarji seji na nedeljo 8 t. m. ob 11. uri predpoldne v dvorano okrogne sodišča, da bi se to društvu čim prej ustanovilo. V istem vabilu so navedeni tudi razlogi, ki toplo priporočajo ustanovitev takega društva.

Na to vabilo je došlo k seji prav odlično število raznovrstne gospode vseh stanov. Gosp. Canevari pozdravi došlo gospodo in jo zahvali za tako obilno udeležbo; na to predlaga za predsednika zborovanja deželne glavarja Njegovo prevziveness g. Franca grofa Coronini-ja, kar se soglasno potrudi. Kot zapisnikar je izbran avskultant g. Fon. — Predsednik pohvali lepo misel, katero je sprožil gosp. državni pravdnik, in predlaga, naj mu zbor izrazi svojo zahvalo s tem, da ustane. To se tudi zgodi.

Na to dobi besedo gosp. Canevari, ki v obširnem govoru pojašnjuje namen in korist nameravanega društva. Žal, da v sled pomanjkanja prostora ne moremo obširneje povzeti lepih misli tega govora. S statističnimi podatki je dokazal, koliko bi se dalo rešiti takih zločincev, ki so bili še le prvič kaznovani, da ne greše tudi drugič. Zato upa, da se tudi v našem mestu osnuje društvo, ki bo gojilo take človekoljubne svrhe, brez vsakršnega ozira na narodnost, ker društvo bodi nad vsemi našimi strankarskimi prepiri. — Ko je govornik dokončal, mu je zbor v zahvalo prav živahno ploskal.

Predsednik povabi zbor, da si izvoli odsek, ki bo imel nalogo, sestaviti pravila. Pretrga zborovanje za nekaj minut. — Potem predlaga dr. Frapporti sledeče gospode v ta odsek: Njeg. prevz. grof Franc Coronini, namestn. svetov. Bosizio, drž. pravd. Canevari, prof. Faiddutti, dr. Enr. Luzzatto, dvorni svetnik Sbisà, dr. Pajer, dr. Venuti, baron Evg. Ritter, mons. dr. Gabrielič in baron Winkler. — Na predlog g. Canevarija izvoli se v odsek še dr. Frapporti. Ob 12. je zbor zaključen.

Odsek se je tako-le sestavil: Predsednik Coronini, namestnika Sbisà in Pajer. V ožji odsek za sestavo pravil so bili izbrani gg. Canevari, Frapporti in Luzzatto.

„Slavčeva desetletnica“. (Izv. poročilo). — Delavsko pevsko društvo „Slavce“ v Ljubljani obhajalo je dne 7. in 8. t. m. svojo desetletnico. Deset let sicer ni mnogo, a že v tej dobi je „Slavce“ mnogo storil za narodni razvoj in čast slovenske pesmi. Milo našo pesem, to je gojil in čuval ter povzdigoval slavo slovenskega imena. V pesmi mu je moč, s to družuje svoje somišljenike, z njo si je odprl pot v najširše kroge našega naroda. S pesmijo se udeležuje „Slavce“ narodnih veselih in žalostnih dogodkov. Ni čudno tedaj, če so te dni prihajala razna društva iz vseh slovenskih pokrajin v belo Ljubljano, da s „Slavcem“ vred proslavljajo desetletno njega delovanje. Na kolodvoru sprejemali so „Slavce“ razna društva in deputacije, kojim so bili ves čas prijazni vodniki. Videli si te dni v Ljubljani razna pevška društva, da, celo iz bratske Hrvatske prišli so vrhi pevci, da s tem pokažejo, da smo en narod, ena misel, eno srce! — Soboto večer bil je slavnostni koncert v deželnem gledališču. Tu je „Slavce“ pokazal svojo moč. — „Kdo je mar?“ — koga ni navdušil! Da sta tudi g. solista Nelli in Meden častno izvršila svoje naloge, tega bi ne trebalo poudarjati. Omeniti pa moramo, da nas je otarala gospode. Slavčeva s svojim pozdravom. — Po dovršenem sporedu zbralo se je mnogo občinstva na prostornem vrhu, kjer smo se pozno v noč poslušali lepo petje „Slavčev“ in naše „Nabrežine“. Opozoriti je, da je „Nabrežina“ ves čas s svojim krasnim petjem navduševala občinstvo, od katerega je žela obilo pohvale. — V nedeljo zjutraj zbrala so se vsa društva ter odšla v cerkev sv. Jakoba k maši. Preporna cerkev je pričala, da so naša društva res vnela „za vero, dom, cesarja“. (Nekdo mi je šaljivo rekel: Glej, koliko društev je namenom, vničiti narodu vero in priveriti ga do pogina, — kakor trdi nekteri „pismouki“!) Ob 11. uri vršil se je pa obhod po mestu. Za godbo korakal je novomeški in ljubljanski „Sokol“. Našli smo dvajset društev, med temi osobito v večjem številu zastopano pev. dr. „Sloboda“ iz Zagreba, „Sloga“ iz Siska, „Nabrežina“ (44 članov) in „Slavce“ (do 80 pevcev). Mnogo društev bilo je z zastavami, zastopana pa je bila sploh cela Slovenija: Ptuj, Novomesto, Trst, Kamnik, Bled itd. Po ulicah je mrgolelo ljudstva, ki je sprejelo burno pozdravljaljo, a z oken vsipale so se cvetice. Na mnogih poslopijih vihrale so tudi zastave. Na mestnem trgu vstavlil se je sprejvod, kajli tu so narodne dame ljubljanske (na čelu jim v. gospa dr. Tavčarja) pozdravile društva, pripole dragocen trak na „Slavčev“ zastavo v spomin desetletnice, a na druge zastave dle venec. Veličasten je bil ta trenutek. Ko „Slavce“ odpoje slavnostno kantato „Naša zastava“ (katero je društvu poklonil c. g. S. Gregorič), tedaj se začne ponikati sprejvod zopet po mestu do redutne dvorane.

V redutni dvorani vršilo se je slavnostno zborovanje. Tu se je položil temelj „zavezi slovenskih pevskih društev“. Upati je, da se te misli poprimajo vsa pevška društva ter se sklenejo v mogočno vzajemno delovanje. Taka zveza utegne biti velikega pomena za razvoj našega petja. Naj bi se sklepi tudi vresnčili! — Ob dveh pop. bil je skupen obed pri Virantu, kojega se je udeležilo do 200 oseb. Žal, da je še pred koncem obeda začelo liti izpod neba. Dež je razkropil občinstvo v razne gostilnice. Ker ni ponebalo deževati, se tudi ni mogla vršiti velika vrtna veselica pri Kozlerju. Tu bi se bila razvila gotovo krasna zabava: — po sporedu soditi, bila bi to res najlepša in največja točka cele slavnosti. Ker ni bilo drugega nogoče, zbrala so se vsa društva in mnogo občinstva v redutni dvorani. Tu so nastopali razni pevski zbori, kakor „Sloboda“, „Sloga“, „Ljubljana“ (moški in mešani zbori), „Nabrežina“. Posobno veličastno sta dopela naš „Naprej“ in „Jadransko morje“, koja zboru so pela vsa društva skupaj. — Tako se je končala slavnost desetletnega obstanka vilega „Slavca“. Naj bi to društvo rastle in cvetelo še mnogo let, sebi v čast, narodu v korist! Slava!

Ganz seid. bedruckte Foulards 75 kr. bis 8. 3.65 p. — Met. (ca. 450 versh. Breite) schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis 8. 11.65 per Meter. — platt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versh. Breite) 2000 versh. Farben Dessins etc., porto und zollfrei in die Wohnung an Privat. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), Zürich.

Zahvala.

Podpisana rodbina zahvaljuje tem potom žalostnim in potrtnim srcem vse svoje ljube sorodnike, častite znanee in prijatelje, ki so nama v času naše boleznin in smrti najinega preljubljenege sina

Janezu Jugu
naročitelju v St. Ferjanu

izkazali zadnjo čast in tako ljublili naše boleznin v trenutkih najgloblje žalosti. Sosebno se zahvaljujemo čast. duhovščino, slavno staršinstvo, gg. pevce, učiteljske tovarise pokojnika, učiteljsko osebje z mladino in v obče vse, ki ste svojo navzočnostjo povečali tužno slovesnost. Bog povrni!

V St. Ferjanu, 12. julija 1894.

Zahvaljoča rodbina Jugova.

Zahvala.

Podpisana zahvaljujeva žalostnim in potrtnim srcem vse svoje ljube sorodnike, častite znanee in prijatelje, ki so nama v času naše boleznin in smrti najinega preljubljenege sina

Hilarija Ant. Kazafura

izkazali svoje prijazno sočutje, ki nama je bilo velika tolažba v težkih trenutkih naša najgloblje žalosti. Sosebno se zahvaljujemo čast. duhovščino: dveh domačih in gg. sosednjih vikarjev avškijske in srednjejskega, g. župana z obč. starešini, g. učitelja Srednje-Kimbrčekkega za vodstvo šol. mladine ob pogrebu, gg. učitelji roč. del. domači in srednjejski, za vodstvo družic in pletenje krasnih venec, čast. in preblagi rodbini Vug-ovi v Kanalu za blagohajno sočutje in prekrasni venec, domači pevski zbor pod vodstvom g. Jan. Čarja za gniljivo petje v slovo predragemu pokojniku sploh vse občinstvo, ki je na kakoršenkoli način povečalo tužno slovesnost. Bog povrni!

V ROČINJU, 5. julija 1894.

Anton in Kristina Kazafura roj. Kenda.

!! Važno za gospodarstvo in vinarstvo!!

!! Brzjavka !!

Kmetijski stroji, vinske stiskalnice in orodja iz tovarne **Berthold Kraus v Pragi.**

Zaloga na ogled: v Gorici na Travniku št. 16. znotraj pri **Frideriku Primas-u & Co.**

Važno naznanilo!!!

2 zlati (13 srebrnih svetinj)

Kwizde restitucijski fluid

Č. in kr. priv. pralna voda za konje.

Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

Že 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah, za okrepčevanje konj pred in po večjem delu, pri zvinjenjih, pri otrp-njenju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.

Glavna zaloga: **FRANZ JON. KWIZDA**, k. u. k. Geterr.-ung. u. k. n. g. Hoflieferant. **Kreisapotheker** Korneuburg bei Wien.

Paziti treba na varstveno znamko in zahtevati izrecno Kwizde restitucijski fluid.

Dobro se v vseh mizodilnih ali drogerijskih nase države.

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v **New York & Philadelfijo**

koncesijonovana črta, od c. k. avstrijske vlade. Na uprašanja odgovarja točno: koncesijovan zastop

„Red Star Linie“
na DUNAJU, IV Weyringergasse 17 ali pri **JOSIP-U STRASSERJ-U**
Stalburau & commercialer Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

V gostilni „al Sole“
za Mesnicami (via Morelli) v Gorici

se tuči pivo iz odlikovane tovarne bratov Koslerjev v Ljubljani po 20 kr. liter.

To pivo je doseglo na razni razstavi velika častna priznanja in tudi na letošnji dunajski živilski razstavi je dobila veliko zlato svetinjo.

Ker je to pivo že pripoznano kot pravo dobro in zdravo in se je zaradi svoje neprerokljive slasti in dobrote pridobilo veliko pivcev povsod, moram jo priporočiti tudi temu p. n. občinstvu kot najboljšo zdravno pivo.

Tudi tudi izborna črna vino iz najboljših istrskih vinogradov po 24 kr. liter.

Čudovite kapljice
sv. Antona Padovanskega

Neprerokljive zaradi čudovitih moči in odličnega v kratkem času pripravi rano ene žilice dvakrat na dan, vaskularizacijo žilic, zlato žile, omrtice, lupomrtice, na jetnih, skazane krvi.

Cene ene steklenice 30 kr.

Prodaja se v vseh glavniških lekarnah na svetu. Za naročilo in pošiljavo poslati v lekarni.

Cristofaletti v Gorici.

Oči premožnih zahvali prebrčemo tu le dvest:

V St. Ferjanu na Koroskem, 17. aprila 1894. Vselej veselim Vam naznanjati, da je moja mala rodbina, ko je zanjela 2 stekl. Vaših slavnostnih kapljic sv. Antona, imela je kr. v prsih, katerega mnogi zdravniki niso mogli ozdraviti, dokler me srecen slučaj ni opozoril na Vaše čudovito zdravilo. Posljete mi ... itd. **Junec Konevnik.**

Mallenberg. Nad 20 let trpel sem na strani boleznin, dokler nisem začel uživati spavečih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi zopet pošljete ... itd. **Johann Kravtitsch.**

Anton Baumann & Co.

naznanjajo slavnemu občinstvu, da s 1. julijem preložijo svojo prodajalnico slaščic in pijač v steklenicah iz Semeniske ulice v lastno hišo, v **Gospodski ulici št. 7**

tikoma prodajalnice Steiner. — Priporočajo se slavnemu občinstvu tudi v nevihih prostorih za blagohotno podporo z naročili, katera bodo vselej točno in po zmernih cenah izvrševali.

Vizitke, kuverte s firmo
priporočila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.